

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Handläggare:
Anna Röst, Tuva-Li Peter Lidé

Samrådsyttrande över detaljplan för järnvägsstation, museijärnväg (Lennakatten)

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för järnvägsstation, museijärnväg (Lennakatten)

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för järnvägsstation, museijärnväg (Lennakatten) centrum i samrådsskede 5 juni – 17 juli 2026. Anstånd med svar är beviljat till 4 september 2026.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett nytt stationsläge för museijärnvägen Lennakatten i Bergsbrunnsparken.

Kulturnämnden föreslås tillstyrka planen, med tillägg av synpunkter på planbestämmelser kring utformning och höjd på byggnadsverk, samt fortsatt process kring offentlig konst i och kring planområdet.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelning Uppsala konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett nytt stationsläge för museijärnvägen Lennakatten i Bergsbrunnsparken. Den pågående utbyggnaden till fyra spår medför

att Lennakattens nuvarande stationsläge tas i anspråk och en ny lokalisering av stationen krävs.

I tjänsteskrivelsen sammanfattas detaljplanens huvuddrag. Handlingarna plankarta och planbeskrivning är bilagda tjänsteskrivelsen. För mer information om detaljplanen hänvisas till denna webbsida: www.uppsala.se/kommun-och-politik/publikationer/dialog/tyck-till-om-detaljplan-for-jarnvagsstation-museijarnvag-lennakatten---samrad/

Detaljplanen

Detaljplanen möjliggör ett nytt stationsläge för museijärnvägen Lennakatten i Bergsbrunnaparken, på gränsen mellan Fålhagen och Främre Boländerna. Planen innebär att ett stationshus med vänthall, biljettförsäljning och stinsfunktion samt mindre komplementbyggnader placeras i planområdets södra del i anslutning till Bergsbrunnagatan.

Kulturarv inom planområdet

Delar av planområdet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården Uppsala stad (C40). Området ligger i sin helhet inom den kommunala kulturmiljön Uppsala (U20). Detaljplanen berör ingen befintlig bebyggelse. Området är sedan länge i huvudsak taget i anspråk av museijärnvägens spåranläggning, samtidigt som gång- och cykeltrafik passerar genom parkmiljön kring järnvägen.

Museijärnvägen Lennakatten med de miljöer som järnvägssträckan passerar utgör ett kommunalt kulturmiljöintresse. Järnvägen öppnade redan 1875.

Kulturarv i planförslaget

I planförslaget anges att den nya stationsbyggnaden ska utföras i en stil som präglas av 1930-talets funktionalism, och därmed anknyter till Lennakattens tidigare stationsbyggnad vid Uppsala C. Flera karaktärsbildande stildrag anges i planbeskrivningen, och byggnaden ”ska präglas av hög arkitektonisk kvalitet och tydlig läsbarhet som offentlig byggnad”. Högsta nockhöjd är åtta meter. Ingen kulturmiljöutredning eller antikvarisk konsekvensbedömning ingår i planhandlingarna.

Offentlig konst

I nära anslutning till det aktuella detaljplaneområdet har kulturnämnden befintlig offentlig konst samt pågående satsningar på ny konst.

Den befintliga konsten är belägen i Bergsbrunnaparken och består av ett skulpturalt konstverk i brons uppfört 2012 av konstnären Aline Magnusson. Konstverkets titel är ”Smokey”.

I den anslutande parken Bergsbrunnaplan planerar kulturnämnden för en ny konstnärlig gestaltning. Konstsatsningen är en del av konstprogrammet för kvinnliga pionjärer i Uppsala och för platsen lyfts Irma Eriksson (en föregångare inom den fackliga rörelsen i Uppsala). Konstverket kommer att lyfta Erikssons gärning och gestaltningen planeras bidra till att förstärka entrén till Främre Boländerna. I Främre Boländerna arbetar förvaltningen med en konstsatsning i dialog med befintliga fastighetsägare där utveckling sker av bland annat muralmålningar.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen instämmer i planarbetets övergripande slutsats att kulturvärden inte påverkas negativt av planens genomförande.

Parkmiljön i Bergsbrunnaparken förändras, men parken innehåller redan idag järnvägsanläggningen. Nyttillskottet av en järnvägsstation förändrar inte parken i kulturhistoriskt hänseende.

Förvaltningen ser positivt på planbeskrivningens ambition att knyta den nya stationsbyggnadens gestaltning till det kulturarv som är knutet till järnvägsmiljöer generellt och till Lennakatten. Dock noteras att inga planbestämmelser reglerar utformning, material eller kulörer. Vidare ställer förvaltningen sig frågande till behovet av en byggnad med åtta meters höjd, vilket är angett som högsta nockhöjd i plankartan. En så hög byggnad skulle bli ett dominerande inslag i den annars småskaliga parkmiljön, och avviker kraftigt från Lennakattens tidigare stationsbyggnader, vilka illustreras som förebilder i planbeskrivningen.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen noterar att detaljplanen kan påverka befintlig och kommande offentlig konst. Det finns behov av att förvaltningen involveras för att utreda om offentlig konst ska vara en del av gestaltningen samt för att säkerställa att hänsyn tas till befintlig konst i planeringen av den nya stationen.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 22 juni 2026
- Bilaga 1, Förslag till samrådsyttrande över detaljplan för järnvägsstation, museijärnväg.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Jan Eriksson
Tf. förvaltningsdirektör

Samrådsyttrande över detaljplan för järnvägsstation, museijärnväg (Lennakatten)

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för järnvägsstation, museijärnväg (Lennakatten) i samrådsskede 5 juni – 17 juli 2026. Anstånd med svar är beviljat till 4 september 2026.

Kulturnämnden ser positivt på planens ambition att möjliggöra en ny järnvägsstation med hög arkitektonisk kvalitet som knyter an till det kulturarv som Lennakattens museijärnväg utgör.

Dock noterar nämnden att inga planbestämmelser reglerar den nya byggnadens utformning, material eller kulörer samt att högsta nockhöjd är angiven till åtta meter. En så hög byggnad medför ett dominerande inslag i den annars småskaliga parkmiljön, och avviker kraftigt från Lennakattens tidigare stationsbyggnader, vilka illustreras som förebilder i planbeskrivningen.

Kulturnämnden föreslår därför en revidering av högsta nockhöjd samt att planen tillfogas tillämpliga planbestämmelser för att säkerställa att de höga ambitionerna blir verklighet.

Kulturnämnden bedömer vidare att detaljplanen kan påverka befintlig och kommande offentlig konst. Det finns därför ett behov av att Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen involveras i det fortsatta arbetet med planens genomförande för att utreda om offentlig konst ska vara en del av gestaltningen samt för att säkerställa att hänsyn tas till befintlig konst i planeringen av den nya stationen.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Anna Eriksson
Nämndsekreterare